

Beszámoló a Környezetvédelmi Bizottság elmúlt egyéves munkájáról.

A Ráckevei Duna-ág vízminőségi és természetvédelmi problémái és ezek hatása halaink életfeltételeire határozza meg a Szövetségünk környezetvédelmi bizottságának feladatait.

Környezetvédelmi problémák:

- A Ráckevei Duna-ágot közvetlenül terhelő szennyvízkibocsátó objektum közül legjelentősebb a Fővárosi csatornázás Művek Délpesti Szennyvíztisztító telepe napi 80.000 m³ tisztított szennyvízével. Az RSD vízminőségére a tápanyagterhelés szempontjából a Dél-pesti Szennyvíztisztító telep tisztított szennyvizeinek bevezetése döntő hatással van. Annak ellenére, hogy a vonatkozó kibocsátási határértékeket a szennyvíztisztító betartja, **a szennyvíztisztító elfolyó vízével jelentős mennyiségű foszfor és nitrogén jut folyamatosan a Duna-ágba.** A vízbe jutott foszfor minden kg-ja 100 kg tömegű alga szaporodásához vezet!

Következményei:

- **A vízi növények túszaporodása következtében, alacsony vízállás idején, szélcsendes időben, a reggeli órákra oxigénhiányos állapotok alakulnak ki az apró állatállományt és azzal táplálkozó halállományt veszélyeztetve,** elsősorban a kisebb áramlású mellékágakban és csatornáknban halpusztulást okozva.
- A tápanyagok hatására vízi növények és algák túszaporodása majd elpusztulása **folyamatos iszapképződéshez vezet!**
- Duna-ág feliszapolódása- lebontó folyamatok következtében meleg, nyári szélcsendes napokon, télen a jég alatt a mellékágakban, csatornáknban oxigénhiányos állapot alakulhat ki élővilágot veszélyeztetve.
- **Az megnövekedett iszap jó néhány nagyon fontos ivóterületet folyamatosan ellehetetlenít!**

A másik súlyos probléma a Ráckevei Soroksári Duna-ágba közvetlenül vagy közvetve beengedett tisztítatlanul kevert szociális és ipari szennyvíz. **Csapadékos időjárás esetén az egyesített rendszerű csatornahálózattal rendelkező vízgyűjtőről, a csapadékkal kevert tisztítatlan szennyvíz a Duna-ágot terheli, legnagyobb mennyiségben a Délpesti telepet megkerülő Népjóléti árkon keresztül.**

Következményei:

- *A megnövekedett ammónia és szerves anyagok különböző bemosott ipari eredetű mérgező vegyi anyagok és olajok az elmúlt évben többször okoztak lokális hal és egyéb apró állatok pusztulását a felső szakaszon.*
- *A tisztítatlan kevert csapadék és szennyvízzel jelentős a szerves anyag és lebegőanyag-terhelés, nitrogén- és foszfát-bevitel, ami a vízi növények, algák túszaporodásához, majd elpusztulva iszaplerakódáshoz vezet.*

2018 első félévében a meglévő környezetvédelmi problémák mellett a belvíz és annak következményei tovább rontották az RSD ökológiai állapotát!

Februárban a csapadékos időjárás hatására a mély fekvésű területek talajvízszintje jelentősen megemelkedett. A Budapesttől délre eső térségben is megemelkedett talajvízszint, aminek hatására elsősorban a mélyebb fekvésű területeken **belvízi elöntések** keletkeztek.

A csapadékos időjárás következtében az Alsó-Duna- völgyi belvízrendszerben a főcsatornák vízszintje is a mértékadó szint fölé emelkedett, ezért a határzsilipek (Ürbői zsilip, Kunpeszéri zsilip) zárása szükségessé vált a KDVVIZIG területéről érkező vizek mennyiségének korlátozása érdekében.

Tekintettel arra, hogy az Alsó- Duna-völgy felé a vízáradás a továbbiakban nem volt lehetséges, ezért a vizeket a Ráckevei Soroksári- Duna-ág felé vezették, aminek elengedhetetlen feltétele volt a Duna-ág vízszintjének csökkentése.

Ennek megfelelően 2018. február 22-től a Közép- Duna- völgyi Vízügyi Igazgatóság a Ráckevei Soroksári-Duna ág üzemvízszintjét belvíz esetén tartandó üzemvízszintre csökkentették le, ami mintegy 50 cm-es vízszintcsökkentést okozott. Ebben az időszakban a Kvassay zsilipnél folyamatos volt betáplálás így a bevezetett /tisztított és nem tisztított/ szennyvizek hígulása részben biztosítva volt.

Április 9-én Közép- Duna- völgyi Vízügyi Igazgatóság a Ráckevei Soroksári-Duna ág üzemvízszintjét 25 cm-el tovább csökkentette a Tassi hajózsilipen előírt kétévenkénti víztelenítés miatt. Így a Tassi zsilip, víztelenítése sajnálatos módon a RSD belvizes üzemrendjével esett egybe. A Tassi zsilip lezárásával, annak leeresztő képessége megszűnt, ezért Kvassay zsilipen betáplálható tápvíz mennyiségét 3,5 m³/s mennyiségre kellett korlátozni. Ez a csekély mennyiségű tápvíz a Fővárosi Csatornázási Művek Dél-Pesti Szennyvíztisztító telepéről érkező tisztított szennyvizének mintegy 3-4 szeres hígítását tette lehetővé, mely a bevezetés alatt nem megfelelő vízminőséget okozott.

A melegedő víz hőmérséklet, a bevezetett szennyvizek és a tartósan alacsony víz állás miatt a halpusztulás elkezdődött.

Kimondottan veszélyeztetve voltak a főmedertől részben elzárt hókonyok és mellékágak. Itt a halpusztulás különösen jelentős volt.

A Makádi tórendszer tápláló RSD nem megfelelő minőségű vize a tavakban betegséget és elhullást okozott jelentős anyagi kárt okozva a Szövetségnek!

A zooplakton állományjelentős része, valamint a csuka, süllő, balin és keszegfélék ikrái a többszöri vízcsökkentés hatására a teljes Duna-ág teljes szakaszán sérültek, a természetes szaporulat kiesése jelentős volt.

A Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi Mérőközpont eredményinek értékelése a további vízszintcsökkenés után április 17-én:

- az oldott oxigén koncentrációja alapján a vízminőség a Kvassay-zsilipnél II. osztályú (jó), Molnár szigetnél III. osztályú (tűrhető), a többi szelvényben I. osztályú (kiváló);

- az **ammónium-ion** koncentrációja alapján a víz minősége a Kvassay-zsilipnél II. osztályú (jó), a **Molnár-szigetnél nagyon szennyezett, Dunaharaszti vasúti hídnál szennyezett**, Szigethalomnál, Ráckevenél III. osztályú (tűrhető);

- a **nitrit-koncentráció** alapján a víz minősége a Kvassay-zsilipnél II. osztályú (jó), Ráckevenél III. osztályú (tűrhető), **Molnár –szigetnél, Dunaharaszti vasúti hídnál és Szigethalomnál erősen szennyezett**

Április 19-én a belvízi védekezés olyan fázisába lépett, amely lehetővé tette a Duna víz betáplálását a Kvassay Zsilipnél és elkezdődött a RSD üzemvízszint emelése.

Ráckevei Duna-ági Horgász Szövetség intézkedései:

- A Ráckevei Duna-ági Horgász Szövetség **bejelentést tett Közép- Duna- völgyi Vízügyi Igazgatóság műszaki ügyeletére előre jelezve a várható halpusztulást.**
- Majd többszöri egyeztetés után dokumentáltan kérte a NATURA 2000 természet megőrzési kijelölt területen **kritikus állapot megszüntetését, a Duna ág védett és nem védett élővilág megőrzése érdekében. Kérte a nyári üzemvízszint sürgős biztosítását.**
- A Duna ág egyéb nem vizsgált helyeiről 17 db vízmintát vetett a hatósági állatorvossal, amit a Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Hivatal Állat- egészségügyi Hivatal Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság akkreditált laboratóriuma vizsgált. **A vizsgálat 8 mintában haladta meg nitrit komponens esetén, 4 mintában haladta meg ammónium és kémiai oxigén igény a kívánatos határértéket. A Délpesti Szennyvíztisztító kifolyója alatti szakaszon vett vízmintavétel nitrit, ammónium –ion, és kémiai oxigénigény tartalma többszörösen meghaladta a halélettani szempontból kívánatos tűrhető határértéket!**
- **Az elsősorban nagytestű elpusztult halakat a halőrök és halászok szedték össze áldozatos munkával összesen 5557 kg mennyiségben. Az elpusztult tetemek mennyisége ennek többszöröse lehetett, amit nem lehetett összeszedni a vízi növények, valamint az elpusztult tetemek széteszlása miatt. Az elpusztult haltetemek az ATEV Fehérje feldolgozó Zrt. Solti üzemébe kerültek megsemmisítésre.**

Halpusztulás 2018 tavaszán
Összeszedett és mért mennyiség, /halhúsban okozott kár/

Halfaj	átlagsúly/kg	összegyűjtött tetem össz súly/kg	Egységára/kg	Össz kár/Ft	Db
Ponty nagytestű	9.5	2.797	3.000.-	8.391.000.-	294
Busa nagytestű	16	1.500	600.-	900.000.-	94
Folyami harcsa	7.5	1.200	2.500.-	3.000.000.-	160
Csuka nagymeretű	3.8	15.2	2.500.-	38.000.-	4
Süllő nagymeretű	5.2	52	2.500.-	130.000.-	10
				12.459.000.-	

Összeszedés költsége:

- ATEV szállítás:	570.912.-
- munkadíj:	240.000.-
- üzemanyag:	<u>86.400.-</u>
összesen:	897.312.-Ft

Összes kár+szállítás = 13.356.312.-Ft

A Duna-ág júniusi vízminőségi állapota:

A folyamatos betáplálással, valamint az üzemi vízszint biztosításával javult a vízminőség a belvíz idején végzett vizsgálatokhoz képest.

A Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi Mérőközpont eredményinek értékelése június 12-én:

- az *oldott oxigén koncentrációja* alapján a vízminőség a Kvassay-zsilipnél és Dunaharaszti MO hídnál II. osztályú (jó), a Molnár-szigetnél, Dunaharaszti vasúti hídnál és Szigethalomnál III. osztályú (tűrhető), Ráckevénél és Tassnál I. osztályú (kiváló);

- *szervesanyag-tartalma* (KOI_k) alapján a víz minősége a Kvassay zsiliptől Ráckevéig I. osztályú (kiváló), Tassnál II. osztályú (jó);

- az *ammónium-ion koncentrációja* alapján a víz minősége a Kvassay-zsilipnél és Szigethalomtól Tassig I. osztályú (kiváló), a Molnár-szigetnél és Dunaharaszti MO hídnál III. osztályú (tűrhető), Dunaharaszti vasúti hídnál II. osztályú (jó);

- a *nitrition-koncentráció* alapján a víz minősége a Kvassay-zsilipnél I. osztályú (kiváló), a Molnár-szigetnél IV. osztályú (szennyezett), Dunaharaszti MO hídtól Tassig III. osztályú (tűrhető);

A Ráckevei Duna-ági Horgász Szövetség javasolt intézkedései a vízminőség javítására:

- *Alacsony vízszint esetén a folyamatos vízutánpótlás biztosítása /szivattyús betáplálás/a Kvassay Zsilipnél és ennek anyagi forrásának biztosítása!*
- *A Ráckevei Duna-ág vízgazdálkodásának, vízminőségének javítása tárgyú EU támogatásra számot tartó projekt elemek megvalósítása:*
 - a.) *A Délpesti Szennyvíztisztító elfolyó vizének átvezetése szükséges a Duna-folyamba,*
 - b.) *Az RSD fő és mellékágain kiülepedett mederiszap kotrása és hasznosítása.*
 - c.) *A Tassi több funkciós vízleeresztő műtárgy megvalósítása. /folyamatban/*

/A Duna-folyam sodorvonalába való átvezetés nem megvalósulása esetén– akár a többi beavatkozás (iszapkotrás, parti sáv csatornázása) megvalósulása ellenére – sem várható jelentős vízminőség változás!/
- *A Soroksári Rév vízmintavételi ponton egész évben folyamatos vízvizsgálat elvégzése.*
- *A Délpesti Szennyvíztisztító telepen megfelelő befogadó képességű záportározó kiépítése, valamint a teljes tisztításra nem kerülő csapadékvízzel kevert szennyvíz mechanikai tisztítása /rácsszemét eltávolítás, homokfogó és olajfogó kiépítése/*

Ráckeve, 2018-06-22.

RDHSZ Környezetvédelmi Bizottság